

Täysistunto

Keskiviikko 23.11.2022 klo 14.02—22.34

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 153/2022 vp

Toimenpidealoite TPA 106/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta. — Keskustelu, edustaja Essayah.

Keskustelu

19.47 **Sari Essayah kd:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kristillisdemokraateilla on tähän niin sanottuun asteikkolakiin oma vastalause, vastalause numero 3, jossa on mukana neljä lausumaesitystä. Luen ihan varmuuden varalta nämä lausumaesitykset tässä:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ansiotuloverotuksen keventämiseksi etenkin pieni- ja keskituloisten palkansaajien kohdalla.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen tuloverolain 92 §:n muuttamisesta siten, että omaishoidon tuesta annetun lain nojalla omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio ei olisi jatkossa veronalaista tuloa.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen tuloverolain 95 §:n muuttamisesta siten, että verovelvollinen voisi vähentää palkkatuloistaan 50 prosenttia työmarkkinajärjestön jäsenmaksustaan tulonhankkimisvähennyksenä nykyisen täyden jäsenmaksun sijaan.”

Ja vielä neljäntenä lausumana: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:n muuttamisesta siten, että verovelvollinen saa vähentää verosta nykyisten kotitalousvähennykseen oikeuttavien vähennyskelpoisten menojen lisäksi fyysioterapia- ja toimintaterapiayritysten sekä näihin rinnastettavien ammatinharjoittajien verovelvollisen kotona tai vapaa-ajan asunnolla tekemää kuntoutuspalvelutyötä.”

Kristillisdemokraatit näkevät tärkeänä, että koronakriisin aiheuttaman talouskriisin takia on tarpeellista keventää työn verotusta, jotta työn kannustavuus ja kansalaisten ostovoima paranisivat. Me näemme erityisen tärkeänä sen, että tätä veronkevennystä nimenomaisesti kohdennettaisiin. Kestävyyssvaje ja vääjäämätön sote-menojen kasvu uhkaavat nostaa suomalaisten kokonaisveroastetta, ja kenenkään tuloverotus ei saisi kiristyä. Vastaavasti verotuksella tulee suunnata hallituksen esityksessä esitettyä enemmän tukea perheille, kotueille ja kotona tehtävään hoitotyöhön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2022 vp

Tietysti meidän täytyy sitten myöskin kriittisesti tarkastella näitä verovähennysoikeuksia, joita meillä tällaisessa tilanteessa on. Tässä olemme nostaneet esille työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen 50 prosentin rajaamisen jäsenmaksujen verovähennyskelpoisuudessa.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä ihan erityisesti nostaa paitsi tuloverotuksen keventymisen pieni- ja keskituloisille myöskin omaishoitajien omaishoitopalkkion verovapauden. Tämä on asia, jota kristillisdemokraatit ovat pitkään ajaneet. Me näemme todella tärkeänä tässä tilanteessa, kun yhä enemmän on niitä ihmisiä, omaishoitajia, jotka siellä omassa kodissaan hoitavat omaistansa, että heidän kohdallansa nyt, kun hyvinvointialueelle siirytään ja monet näistä palkkiosta joutuvat kriittisen tarkastelun alle, kun hyvinvointialueilla joudutaan tekemään säästöjä, tällaisessa tilanteessa näistä pienimmistä omaishoidon palkkioista saataisiin aloitettua tämä verovapaus ja verovapauden laajentaminen. Me näemme tärkeänä sen, että nimenomaan laitoshoidon vähentämiseen tähtäävissä toimenpiteissä omaishoito ja sen korostaminen olisivat yhteiskunnallisesti oikein. Varmaan ne olisivat taloudellisesti oikein, ja sitten, jos ajatellaan vielä inhimillisesti, tämä olisi monta kertaa se kaikkein parhain ja tuettavin hoitomuoto.

Hoitajalle maksettava vähimmäispalkkio on tällä hetkellä todellakin varsin alhainen eikä missään nimessä vastaa tuon työn vaativuutta. Täytyy sanoa, että palkkion alhaisuus on joissakin tilanteissa jopa este omaishoidon toteuttamiselle, sillä palkkio ei riitä siihen perustoimeentuloon, ja omaishoidon tuen verovapaus helpottaisi kyllä merkittävästi tätä tilannetta.

Sitten tosiaankin vielä neljännessä lausumassa kotitalousvähennyksen laajentaminen koskemaan kuntoutuspalvelutyötä kotona olisi varsin tärkeä, koska aivan samoin kuin omaishoidon kohdalla totesin, meillä on koko ajan enemmän ikääntyvää väestöä ja myöskin sellaisia henkilöitä, joitten kuntoutukseen lähteminen sieltä omasta kodista on vaivalloista ja hankalaa. Olisi järkevää, että tämä työ, mitä annetaan kuntoutuksen osalta, jos se tehdään siellä kotona, voitaisiin lukea kotitalousvähennyksen piiriin annettavaksi ja vähennykseen oikeuttavaksi työksi.

Kristillisdemokraatit todellakin esittävät näitä neljää muutosta tähän asteikkoverolaikkiin. Toivomme, että pääsemme näistä sitten äänestämään vielä perjantaina. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Marttinen.

19.52 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan nyt on taas aika, jolloin käsittelemme tätä vuotuista tuloverotusta käsittelevää lakia. Oikeastaan voisin ensin yleisesti todeta sen, että kyllä taas kerran, kun verojaostossa kävimme läpi tätä kokonaisuutta, voi tehdä sen johtopäätöksen, että Suomi ei ole työtä tekevän ihmisen tai suomalaisen yrittäjän paratiisi, vaan verottajan paratiisi. Jos Suomessa jo aivan tavallinen reilut 3 000 euroa kuukaudessa tienaa ihminen saa sadan euron palkankorotuksen, lähes puolet siitä lisätulosta menee veroihin. Tietysti jokainen voi miettiä omalta kohdaltaan, miten kannustavalta tämä kuulostaa, mutta joka tapauksessa asiantuntijat sekä kansainvälisesti että meillä kotimaassa ovat nostaneet esille sen, että meidän ansiotuloverotuksen kireä ja jyrkkä progressio on meidän verotuksen keskeinen ongelma. Sen takia Suomessa jää paljon työtä tekemättä, töitä vastaanottamatta, sen takia ponnistelu eteenpäin ei aina ole kannattavaa eikä varsinkaan lisätöiden tekeminen kannata, joten sen takia kokoomus on hyvin johdonmukaisesti ja pitkään ajanut sitä, että ansiotuloverotusta tulee keventää kaikilla tulotasoil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2022 vp

la. Ei siis pelkästään painottaen pienituloiseen päähän, vaan läpi linjan, että kaikki hyötyvät siitä, jotta kaikilla tulotasoilla työnteon kannustimet parantuvat.

Herra puhemies! Samaan tapaan olemme halunneet tukea tavallisten suomalaisten mahdollisuutta hankkia palveluita, on sitten kyse hoivapalvelusta, siivouksesta, remonttiavusta, mitä se onkaan, ja sen takia esittäneet, että kotitalousvähennystä parannettaisiin ja sen työkorvauksen prosenttiosuutta nostettaisiin. Tämä tuo paitsi töitä monelle suomalaiselle palvelualan työntekijälle myös apua ja helpotusta suomalaisille siihen omaan arkeen ja oman arjen pyörittämiseen. Sen takia myös tänä vuonna olemme esittäneet myös kotitalousvähennykseen merkittävää parannusta.

Herra puhemies! Tästä hallituksen esityksestä totean sen verran, että sinänsä on hyvä ja oikein, että hallitus on esittänyt tämän ansiotasoindeksin mukaista korjausta näihin tuloverotuksen asteikkoihin, mutta samaan aikaan, kun otetaan huomioon myös muuttuvat tai nousevat sivukulut, itse asiassa pahimmillaan ansiotuloverotus kiristyy 0,3 prosenttiyksiköllä, joka tarkoittaa siis satojen eurojen lisäkustannusta vuodessa tietyillä tulotasoilla. Näin ollen tämä esitys on minusta kyllä epäonnistunut, koska lähtökohtana pitäisi olla se, että kaikilla tulotasoilla pidetään huoli siitä työnteon kannattavuudesta, ja on tietysti meidän lainsäätäjien tehtävä huolehtia siitä, että näin myös tosiasiasa tapahtuu.

Herra puhemies! Esitän, että eduskunta hyväksyisi vastalauseen 2 mukaiset kuusi lausumaesitystä. Niitä ei liene tarpeen tässä jokaista erikseen lukea, mutta jos tiiviisti totean, että ne liittyvät nimenomaan tavoitteeseemme laskea merkittävästi ja reilusti ansiotuloverotusta ja parantaa kotitalousvähennystä, jotka ovat ne keskeiset asiat, mitä haluamme nostaa esille ja mitä toivomme, että myös hallitus veisi voimakkaasti eteenpäin omassa politiikassaan.

Ehkä totean vielä viimeisenä sen, että olemme jo monta vuotta esittäneet tämän lisäksi yli 75-vuotiaille tämmöistä korotettua superkotitalousvähennystä, jonka tarkoituksena on tukea sitä, että ikäihmiset voisivat hankkia vielä laajemmin ja paremmin apua, hoivaa, tukea, jotta taas kotona pärjääminen ja eläminen olisi mahdollista. Uskon kyllä, että tämänkaltaisen muutoksen meidän verolainsäädäntöön nauttii tässä salissa myös hyvin laajaa luottamusta aivan salin vasemmasta laidasta sitten tänne oikeaan laitaan, sillä kuitenkin kyse on siitä, että siinä muutoksessa se tuki ja apu kohdentuu varsin hyvin kotona asuvien ikäihmistien hyödyksi, kuten myös vastaavasti siis kotitalousvähennyksen parantaminen yleensä tukee tavallisten suomalaisten mahdollisuuksia hankkia palveluita ja pärjätä elämässään paremmin.

Herra puhemies! Tällä lyhyellä saatteella esitän, että nämä kokoomuksen vastalauseen mukaiset lausumat hyväksytään. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

19.57 Vilhelm Junnila ps: Kunnioitettu puhemies! Kotitalouksien ostovoiman varjeleminen ja erityisesti pienituloimpien aseman vahvistaminen osaltaan vähentävät syrjäytymistä ja samalla myös vähentävät tarvetta tois- ja viimesijaisten tukien käyttöön. Pienimpiä eläkkeitä ja työtuloja joudutaan tällä hetkellä paikkaamaan asumistuella, harkinnanvaraisella toimeentulotuella tai toimeentulotukityyppisellä sähkötuella. Tämä johtuu kasvaneista elinkustannuksista, sähkölaskuista ja liikkumisen kallistumisesta sekä osaltaan näihin liittyvistä veroista ja veroluonteisista maksuista. Inflaation laukatessa eivät indeksiko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2022 vp

rotukset pysy perässä, ja indeksitarkistuksia tulisikin tehdä harkitun arvion pohjalta myös puolivuositain.

Työn vastaanottamisen kannustinloukkujen pienentäminen nostaa työllisyyttä, mikä kasvattaa valtion verotuloja ja pienentää valtion menoja. Työtulovähennys on yksinkertainen mutta tehokas työllisyyttä parantava toimi. Työtulovähennyksen korottaminen pienentää arviota valtion tuloverokertymästä, ja lisäksi valtion on korvattava kunnille syntyvä verotulonmenetys. Työ- ja eläketulovähennystä on edelleen nostettava tämän vuosikymmenen aikana asteittain siten, että vuoteen 30 mennessä työtulovähennyksen määrä nousee noin 800—1 000 miljoonaa euroa. Sopiva vuosittainen korotus voisi näin ollen olla noin 100—150 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Lapsivähennys oli väliaikaisesti voimassa verovuosina 15—17. Vähennyksellä kompensoitiin lapsilisien leikkausta. Tätä vähennystä ei olisi kuulunut poistaa vaan edelleen jatkaa sen voimassaoloa. Ehdotamme lapsivähennyksen palauttamista.

Kotitalousvähennys on viime hallituskausien aikana muutettu hyvinkin usein. Olisi syytä selvittää kokonaisuudessaan kotitalousvähennyksen uudistaminen, mahdolliset kehittämiskohteet sekä kotitalousvähennyskelpoisiksi luokiteltujen palvelujen listan laajentaminen, ikäihmisille kotiin tuotettavien palvelujen potentiaali sekä tähän käytettävä kotitalousvähennys. Henkilökohtaisesti olen tehnyt lakialoitteen esimerkiksi autojen määräaikaishuoltojen ottamiseksi kotitalousvähennyksen piiriin, ja asukkaat, erityisesti ne, jotka omistavat asunto-osakkeen, ovat jatkuvasti ottaneet yhteyttä tästä, että kun he siellä asuvat, niin heidänkin kuuluisi kyllä päästä tästä osallisiksi.

Arvoisa puhemies! Omaishoidon tuen verollisuus myös puhuttaa säännönmukaisesti. Omaishoitajat tekevät yhteiskunnan kannalta arvokasta työtä, ja olisi oikein ja kohtuullista, että maksettava työkorvaus olisi verotonta tuloa.

Teenkin vastalauseen 1 mukaisen esityksen, johon sisältyy viisi lausumaehdotusta:

”1. Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa pieni- ja keskituloisten kotitalouksien ostovoiman energiahintojen nousu huomioiden.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työ- ja eläketuloverovähennyksen korottamiseksi.

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lapsivähennyksen palauttamiseksi.

4. Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää kotitalousvähennyksen uudistamishankkeen, selvittää kotitalousvähennyskelpoiseksi luokiteltujen palveluiden listan laajentamista ja kotitalousvähennyksen myöntämistä jo laskun yhteydessä.”

Ja, arvoisa puhemies, ”5. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen tuloverolain muuttamisesta siten, että omaishoidon tukena omaishoitajille maksettava hoitopalkkio ei olisi jatkossa veronalaista tuloa.” — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

20.01 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Sanon ensiksi, että kannatan edustaja Junnilan äsken esittämiä perussuomalaisten vastalauseen mukaisia lausumaehdotuksia. Ne olivat aivan loistavia. Perustelen tässä omillakin näkemyksilläni hieman, mitä ajattelen näistä.

Tämä pieni- ja keskituloisten kotitalouksien ongelma on tällä hetkellä hyvin kasvava. Me ollaan perinteisesti puhuttu usein pienituloisista, kun puhutaan ihmisten auttamisesta,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2022 vp

mutta tämä tilanne on nyt tällä hetkellä niin katastrofaalinen, että monet keskituloisetkin ottavat jo yhteyttä ja sanovat, että rahat eivät riitä sähkölaskuun, eivät riitä kerta kaikkiaan mihinkään, ja siellä ollaan todella vakavien taloudellisten ongelmien edessä. Tuo työ- ja eläketuloverovähennys olisi kyllä tarpeen saada korkeammalle juuri edellä mainituista syistä ja myös siksi, että meillä Suomessa on todellakin aika korkea verotus kansainvälistikin mitattuna.

Jos ajatellaan tuota lapsivähennystä verotuksessa, niin jos mietimme syntyvyyttä ja muutenkin sitä lapsiystävällisyyttä, niin tässäpä olisi yksi aivan oiva toimenpide.

Mitä tulee sitten tuohon kotitalousvähennyksen uudistamishankkeeseen, niin tämä olisi kyllä äärettömän tärkeä. Itse saan palautetta hyvin paljon esimerkiksi yksin eläviltä, jotka haluaisivat kotiremontteihin sellaista muutosta, että se olisi kotitalouskohtaista, koska jos asut yksin, niin talosi energiaremontti tai remonttikulut, joita tehdään, ovat ihan samanhintaisia kuin siinä naapurissa, jossa on kaksi henkilöä, ja siitä ei kuitenkaan saa yhtä suurta verovähennystä. Tein tästä kirjallisen kysymyksen, ja keskustan valtiovarainministeri Saarikko vastasi, että se olisi hyvin työllistävää verottajalle ja monimutkaista ja verottajan resurssit eivät tähän riitä, ja kyllä minusta se oli aika heikko perustelu, koska kai täällä ihmisiä varten ollaan. Se, että viranomaisille tulisi lisätöitä tai siihen menisi resursseja — sehän on tietysti meidän tehtävä täällä varmistaa, että ihmisten verotus on kohtuullista, ei tämä nyt saisi olla syy. On erittäin hyvä, että tässä perussuomalaisten lausumaehdotuksessa 4 edellytetään tätä kotitalousvähennyksen uudistushanketta ja myös sitä, että sen vähennyksen saisi jo laskun maksun yhteydessä, muutenhan sitä pitää odottaa koko verovuosi — erittäin hyviä ehdotuksia.

Ja tämä omaishoidon tuen verovapaus: Tästä olemme puhuneet jo vuosia perussuomalaisissa, ja kyllä tämä nyt olisi vihdoin aika saada kuntoon. Tiedämme, mikä meillä on tuolla kotihoidossa ja hoivayksiköissä tilanne, ja omaishoitajat tekevät todella arvokasta työtä. Eiköhän tämäkin saatettaisi kuntoon. — Kiitos. [Mari Rantanen: Olisi aika!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

20.04 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Suomessa työn tekemisen tulisi aina olla taloudellisessa mielessä joutenoloa kannustavampaa, ja parhaansa tekemisen tulisi aina olla sen arvoista, ja tässä mielessä meillä on syytä tarkastella verotuksen tasoa. Tästä asiasta jo edellä edustaja Marttinen ja edustaja Essayah hyvin puhuivatkin ja esittivät järkeviä uudistuksia, joilla Suomessa tätä työn ensisijaisuutta vietäisiin eteenpäin mutta myöskin samalla tehtäisiin toimenpiteitä, joilla sitten ihmisten ostovoimaa tässä vaikeiden aikojen keskellä parannettaisiin.

Arvoisa puhemies! Kannatankin näitä edustaja Marttisen kokoomuksen vastalauseessa tekemiä lausumaehdotuksia ja kannatan myös edustaja Essayahin kristillisdemokraattien vastalauseessa tekemiä lausumaehdotuksia. Nämä ovat erittäin hyviä, ja toivon, että eduskunta näitä laajasti tukisi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

20.05 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Inflaatio on tänä vuonna ollut varsin korkealla, ja on yhä. Se merkitsee sitä, että kansan ostovoima heikkenee, palkat esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2022 vp

merkiksi eivät ole nousseet juurikaan, ja tämä merkitsee yhtälönä sitä, että Suomen kansa köyhtyy tänä vuonna merkittävästi reaalisesti, ja ehkä kaikkein eniten köyhtyvät työtä tekevät keskituloiset kansalaiset asumis-, energia- ja liikkumiskustannusten johdosta erityisesti, koska ne ovat aivan välttämättömiä meille jokaiselle. Tähän ongelmaan perussuomalaisten ensimmäinen ja toinen lausumaehdotus iskee juuri, kohdennetusti ja hyvin. Siksi on erittäin tärkeää, että ne otetaan huomioon. Meillä ei ole tähän itse lakiin ja asteikkoihin muutosesitystä, joten edetään sillä, mutta näillä lausumilla tulee meidän tahtomme näkyviin. Nämä muut kohdat, lapsivähennys, kotitalousvähennys ja omaishoidon tuki, ovat tärkeitä yksityiskohtia, jotka on syytä ottaa tarkasteluun niin, että niissä tehdään järkevät muutokset.

Arvoisa puhemies! Tässä salissa käydään aika vähän loppujen lopuksi ihan puhdasta veropoliittista keskustelua. Me käymme usein pienistäkin menoeristä pitkiä väittelyitä, mutta veropoliittikka, joka on valtavan tärkeä ja keskeinen osa yhteiskuntapolitiikkaa ja julkista taloutta, jää usein varsin vähälle. Olisi mielenkiintoista käydä sellaista keskustelua joskus aivan varta vasten. Totean, että verojärjestelmän pitäisi olla optimaalinen sillä tavalla, että se ei rankaise, ei työntekoa eikä yrittämistä, vaan kannustaa työhön ja yrittämiseen, että se olisi oikeudenmukaista eri väestöryhmiä, tulotasoja ja toimintoja ajatellen ja samalla sitten se kerryttäisi mahdollisimman paljon tuloja valtiolle ja kunnille, jotka ovat ne pääveronsaajat. Verotus tietysti ohjaa myös käyttäytymistä ja siltä osin sillä on aika suuri merkitys, mutta se ei saisi olla pääohje kuitenkaan verotuksen kehittämisessä.

Arvoisa puhemies! Joskus olen todennut, että olisi viisasta kevyesti verottaa sitä, mikä on yhteiskunnalle ja ihmisille tarpeellista ja välttämätöntä, ja raskaammin sitä, mikä ei ole välttämätöntä ja joka on jopa vahingollista ihmiselle tai yhteiskunnalle.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.